

Andrzejki

Aibhill Dreamstoher: Wróżby to stary jak świat sposób na poznanie nieznannej przyszłości. Wierzono, że są dni kiedy duchy przodków wracają na Ziemię i odsłaniają przed ludźmi odrobinę nieznanego. Wróżbom miłosnym sprzyjał zwłaszcza początek adwentu – czas wewnętrznego wyciszenia. Panny wróżyły zamążpójście w wigilię świętego Andrzeja, a kawalerowie w przeddzień świętej Katarzyny, 24 listopada. Andrzejkowe wróżby przetrwały do naszych czasów i wciąż cieszą się nieśląbnącą popularnością, mimo iż przez stulecia Kościół katolicki potępiał te praktyki...

Listopadowe wieczory od wieków zachęcały do wróżenia. Uważano, że jesienią, gdy umiera przyroda, między żywych zstępują duchy zmarłych, które miały pomóc ludziom w odkrywaniu ich przeszłości. Dlatego wieczorami zbierano się w domach, aby wróżyć.

„Na świętego Andrzeja dziewczkom z wróżby nadzieja”

Andrzejki to wieczór matrymonialnych wróżb odprawianych 29 listopada, w wigilię dnia św. Andrzeja Apostoła. Pochodzenie tradycji wróżb andrzejkowych nie zostało dotąd jednoznacznie wyjaśnione. Uprawiano je na terenie całej Europy, źródła pisane wspominają o nich już w XII wieku, ale znano i praktykowano je już o wiele wcześniej. Niektórzy etnografowie uważają, że ten zwyczaj wywodzi się ze starożytnej Grecji i łączy go z greckim imieniem Andrzej (po grecku Andreas, co oznacza „mąż”, „mężczyzna”). Święty Andrzej, jeden z dwunastu Apostołów jest patronem małżeństw, orędownikiem zakochanych, których wspomaga w sprawach sercowych. Pochodził z Betsaidy w Galilei, był rybakim i uczniem Jana Chrzciciela, potem poszedł za Chrystusem. Przeprowadził też do Niego swojego brata Piotra. Zginął ukrzyżowany w Achai, na krzyżu ustawionym pochyło w kształcie litery X (krzyż ten jest nazywany krzyżem świętego Andrzeja). Wcześniej zdążył założyć w Bizancjum kościół. Podobno był obieżyświatem - nauczając, podróżował po wielu krajach. Inni wiążą tradycję andrzejkową z kultem starogermańskiego boga płodności Frezera, patrona miłości. Wiadomo, że początkowo w wieczór andrzejkowy wróżyły sobie wyłącznie niezamężne dziewczęta. Wróżby te były traktowane bardzo poważnie i odprawiano je w samotności. Obecnie w wigilię świętego Andrzeja wszyscy chętnie biorą w nich udział, bez względu na płeć, wiek i stan cywilny, a współczesne panny nie spieszą się tak do zamążpójścia... Wszak – jak stwierdził Gustaw z IV części „Dziadów” – „Gdy na dziewczynę zawołają: żono! Już ją żywcem pogrzebiono!”.

Wiele greckich źródeł podaje, iż w starożytnej Helladzie powszechny był zwyczaj wróżenia z wosku lanego na wodę. Dawniej lano również ołów (szczególnie cenny był

ten ze starych okiennic kościelnych), ale воск był (i jest) wygodniejszy w użyciu. Ołów symbolizował trwały związek, nierozzerwalne połączenie; воск był kiedyś bardzo cenny. Pochodził bowiem od pszczół, świętych stworzeń, a świece z wosku uświetniały kościelne i rodzinne uroczystości, tworzyły tajemniczy nastrój. Wróżby z wosku dotyczyły miłości i pomyślności w nadchodzącym roku. Przelewanie wosku przez ucho od klucza utrudniało, ale i wzmacniało wróżebną moc zabawy. Klucz symbolizuje dyskrecję i milczenie, jak również tajemnicę, zagadkę i sposób jej rozwiązania. W kształtach lanego wosku można dopatrywać się m.in. wyglądu przyszłego partnera. Powszechny był także zwyczaj wpatrywania się w gładką powierzchnię kryształu podczas lania wosku w dzień św. Andrzeja, szukając w nim odpowiedzi na pytania dotyczących przeżyć miłosnych, o czym jest mowa w „Fauście”.

„Czary-mary, wosku lanie, co ma stać się, niech się stanie”

Jak wróżyć z wosku:

Musicie przygotować oczywiście воск – najlepiej naturalny, choć wystarczy też parafina, czyli roztopiona świeczka. Potem jakiś metalowy garnuszek, miskę z wodą i klucz. Według dawnych wierzeń klucz ułatwiał nawiązanie kontaktu z dobrymi duchami, które mogły odsłonić przed człowiekiem pewne wydarzenia z przyszłości. W garnuszku podgrzejcie воск, a gdy będzie płynny, ostrożnie zdejmijcie garnek z ognia. Przez dziurkę od klucza przelejcie rozgrzany воск na wodę wypowiadając przy tym prośbę „Święty Andrzeju daj znać, co się ze mną będzie dziać”. Potem wyjmijcie z niej zastygłą bryłkę, zgaście światło i w blasku lampki (albo świecy, która jest jednym z najstarszych magicznych przedmiotów) odczytajcie z cienia na ścianie wróżbę. Możecie tutaj puścić wodze fantazji. Poniżej przedstawiam przykładowe interpretacje woskowych figurek:

ANIOŁ – przed tobą spokojny rok w rodzinie, w szkole/w pracy, wśród przyjaciół – wszędzie czeka cię powodzenie.

BUT – przed tobą nowe wyzwania i szansa na wielki sukces, nie bój się podejmować trudnych decyzji.

DRZEWO – w twoim życiu szykuje się poważna zmiana, zacieśnij kontakty z najbliższymi osobami.

GÓRA – musisz być cierpliwa i ostrożna, czekają cię trudne chwile, jednak zła passa wkrótce się odwróci.

GWIAZDA – czekają cię zmagania z losem, ale odnajdziesz w sobie siłę, by walczyć z przeciwnościami.

JAJKO –przed tobą całkiem nowe możliwości, ale i nowe zagrożenia.

KAMIENÍ – nie ryzykuj i pamiętaj: jeśli zrobisz coś złego, los szybko odplaci ci tym samym.

KLUCZ – w twoim życiu wydarzy się coś nieoczekiwanego, co może zupełnie odmienić twoje poglądy.

KWIAT: masz sentymentalną naturę, marzysz o wielkiej miłości,

OBŁOK – spełnią się twoje marzenia, ale dopiero wtedy, gdy pokonasz wszystkie napotkane trudności.

PTAK – czekają cię: pomyślność w sprawach sercowych, miłosne podboje i nowe, interesujące znajomości.

SERCE – zakochasz się z wzajemnością, poznasz osobę, która przez wiele lat będzie ci bliska.

***

Istnieje wiele wróżb idealnych na andrzejkowy wieczór; wciąż powstają także nowe, bo przecież wróżenie w gronie znajomych w andrzejkowy wieczór sprawia wielką frajdę. Nie wszystkie wróżby miały przedstawić przyszłego męża i odkryć datę zamążpójścia. Część z nich dotyczyła zapewnienia sobie powodzenia. Postanowiłam przedstawić Wam najciekawsze i najpopularniejsze andrzejkowe wróżby.

Jabłkowa wróżba

W mitologii greckiej jabłko jest wyraźnym emblematem miłości i płodności – atrybutem Ateny i trzech Gracji. Wśród naszych prababć i babć bardzo popularna była wróżba z użyciem skórki od jabłka. Należało rzucić za siebie obierkę jabłka (najlepiej by była jak najdłuższa) i sprawdzić, w jaką literę alfabetu się ułożyła. Będzie to bowiem pierwsza litera imienia przyszłego męża.

Śledź ukochanego ci przedstawi

Chcesz poznać mężczyznę, który jest ci przeznaczony? Nic prostszego! Wystarczy trochę samozaparcia i silnej woli... Powinnaś cały dzień pościć i nie pić wody, a tuż przed położeniem się do łóżka zjeść bardzo słonego śledzia. Powinno to wywołać sen o wodzie, a mężczyzna, który poda ci napój będzie tym jedynym.

Szpilki prawdy

Nieparzystą liczbę szpilek, np. 7 lub 13 włóż do kubka, potrząśnij i wysyp na stół przykryty obrusem. Następnie odczytaj, w jakie litery się ułożyły.

A – przed tobą podróż lub przeprowadzka

E – pomyślność w miłości, szkole/pracy; jeśli litera jest odwrócona czekają cię przejściowe kłopoty

H – szczęście w miłości, małżeństwo

K – sukces w nauce, sukces zawodowy

L – ostrzeżenie przed kradzieżą bądź kłopotami; jeśli litera jest odwrócona ostrzega przed chorobą lub wypadkiem

M – wyjątkowo korzystna propozycja

N – dobra passa

T – pomoc przyjaciół

W – uważaj na oszustów wokół ciebie

V – ktoś będzie chciał cię wykorzystać

X – szczęście

Wróżba z filiżanek

Przygotuj cztery filiżanki. Pod trzema z nich schowaj: obrączkę, monetę i listek, czwarta niech zostanie pusta. Z zamkniętymi oczami zamień naczynia miejscami i podnieś jedno z nich. Jeśli wybrałaś obrączkę czeka cię miłość, jeśli monetę – bogactwo, jeśli listek – przyjaźń. Pusta filiżanka to brak zmian w twoim życiu.

Wahadełko

Zawieś pierścioneł albo obrączkę na czerwonej nitce. Palcem wskazującym i kciukiem lewej dłoni uchwycić nitkę, łokieć oprzyj na stole. Ustaw wahadełko nad szklanym naczyniem wypełnionym wodą w ten sposób w ten sposób, aby znalazło się pośrodku naczynia i nieco poniżej jego brzegów. Rękę trzymaj nieruchomo i obserwuj obrączkę. Jeśli wahadełko nie poruszy się, upłynie wiele lat, nim spotkasz ukochaną osobę. Teraz przesun wahadełko tak, by wisiało 3 cm od brzegów wazy. Gdy zacznie się kołysać i uderzać o brzegi naczynia, policz, ile razy zrobi to w ciągu pięciu minut. Wynik odejmij od sumy liter swojego imienia i nazwiska. Na przykład – w imieniu i nazwisku jest razem 17 liter, a obrączka uderzyła 15 razy. Oznacza to, że za dwa lata weźmiesz ślub. Jeśli wynik odejmowania jest ujemny, jeszcze w tym roku zmienisz stan cywilny.

Poletka św. Andrzeja

Aby szybko sprowadzić wybrankę do domu, należy wziąć garść ziaren konopi oraz lnu i zasiać je w doniczce lub w ogrodzie, zagrabiając jakąś rzeczą należącą do ukochanego

mężczyzny, np. szczoteczką do zębów, grzebieniem. Kiedyś do tego celu służyły spodnie. Wróżbę tę nazywano dawniej na kresach wschodnich ogrodami lub poletkami św. Andrzeja.

Owoce przyszłość odkryją

Należy ustawić w rzędzie kilka owoców, wśród których muszą znaleźć się jabłko, cytryna i suszona śliwka. Osoba z zawiązanymi oczami wybiera jedno z nich. Rumianie i czerwone jabłko oznacza szczęśliwy związek. Cytryna oznacza zły wybór partnera lub konieczność poczekania na niego jeszcze przez pewien czas. Suszona śliwka oznacza, że czeka daną osobę staropanieństwo lub starokawalerstwo.

But

Czy poznam go w tym roku? Jaki będzie? Kiedy wreszcie mi się oświadczy? Jeśli chcesz poznać odpowiedzi na te (i inne) pytania, rzuć butem za siebie w kierunku drzwi. Jeśli upadnie czubkiem do wejścia, spodziewaj się przystojnego narzeczonego, jeśli do wnętrza pokoju uważaj, grożą ci samotne wieczory. W większym gronie można ustawiać buty z lewej nogi jeden za drugim rozpoczynając w najdalszym kącie pokoju. Ostatni z rzędu należy przynosić na początek. Której but pierwszy dotknie progu, ta pierwsza wyjdzie za mąż.

Papierowe marzenia

Potnij czystą kartkę na trzystaśmiu równych części. Na sześciu z nich napisz swoje najskrytsze marzenia, najlepiej wodoodpornym pisakiem. Teraz wymieszaj dokładnie karteczki, ale nie składaj ich. Wszystkie kartki połóż na dnie dużej, szklanej wazy albo misy i powoli wlewaj wodę wąskim strumieniem. Obserwuj zapisane kawałki papieru. Który pierwszy wypłynie na powierzchnię wody, to wypisanie na nim marzenie pierwsze się spełni. Jeśli najpierw wypłynie czysta karteczka, uzbrój się w cierpliwość, bo będziesz musiała trochę poczekać na spełnienie życzeń.

Zapałki szczęścia

Zapal dwie zapałki i pomyśl życzenie. Trzymaj je płonącymi łepkami do góry. Jeśli płomienie obu zapałek będą się zbliżać do siebie, życzenie spełni się w ciągu roku.

Szpilka imię ci wskaże

Wytnij z kartonu bądź papieru duże serce i powypisuj na nim różne męskie imiona. Zamknij oczy i postaraj się trzymaną w ręku szpilką trafić w serce. Imię, w które wbiła się szpilka będzie imieniem ukochanego. Jeśli trafiła w niezapisane miejsce, musisz jeszcze poczekać na miłość.

„Noc Andrzeja świętego przywiedzie narzeczonego”

Z kolei w całej Polsce wielką wagę przypisywano snom, gdyż od wieków traktowano je jako sposób objawienia nadprzyrodzonych mocy. Marzenia senne zawierały wróżby, przepowiednie, prorocstwa, polecenia i przestrogi. Jeżeli osoba przed pójściem spać przez cały tydzień pościła i modliła się do świętego Andrzeja, to w nocy z 29 na 30 listopada mógł jej się we śnie ukazać przyszły partner lub jego imię, charakterystyczny znak i tak dalej. Dla wzmocnienia wróżby podłogę wokół łóżka i pościel posypywano ziarnami lnu oraz konopi. Praktykowano również umycie głowy w rzece i położenie się spać z mokrymi włosami (cóż, to zapewne skutkowało zapaleniem płuc). Aby odpędzić demony i upiory, które mogły ukazać się zamiast ukochanych, nacierano drzwi i okna czosnkiem, mającym moc odpędzania sił nieczystych. W tym samym celu rozpalano przed domem ogniska, które nazywano ogniami świętego Andrzeja. Współczesna wróżba nakazuje przygotowanie kilku karteczek z wypisanymi na nich męskimi imionami i schowanie je pod poduszką. Po przebudzeniu należy wylosować jedną z nich – w ten sposób można poznać imię przyszłego narzeczonego. Wierzono także, że można ujrzeć twarz przyszłego narzeczonego w lustrze, jeśli stanie się przed nim z zapaloną świeczką w dłoni o północy.

Życzę wszystkim młodym czarownicom magicznego wieczoru, wielkiej miłości i wspaniałej zabawy!

Zobacz [plan aktualizacji Czarownicy](#) na najbliższe tygodnie.

[Aibhill Dreamstoher](#)

4.11.2005, 16:29